

OBSAH

Předmluva	6
1. Úvod	9
Krajina jako pojem	10
Krajina a záznamy o ní jako téma interpretace –filosofie – východiska	11
2. Ekologická interpretace starých pramenů – vhodná metoda identifikace historických struktur osvětlujících vývoj krajiny	19
Vývoj a proměna využívání historických pramenů a jejich ekologická interpretace v průběhu času u nás	21
Zpracování map Stablního katastru	24
Zpracování map vojenských mapování	32
Pohled z ptáčí perspektivy – Multitemporální letecké snímky	34
Využívání historických statistických dat o pokryvu a využití půdy	35
Pohled historické geografie, archeologie a průnik termínu ekologie do dalších oborů	38
Pomístní jména jako nositelé kulturní paměti	39
Estetika a duchovní rozměr krajiny	42
3. Vlastní interpretace starých pramenů podle zpracovávaných krajinněekologických témat u nás	49
Způsoby využití a interpretace historických pramenů v rámci výzkumných projektů	51
Další možnosti praktického využití starých pramenů (zejména stablního katastru) a dílčí ekologické interpretace bez využití nástroje GIS	59
3.1. Využití a interpretace starých pramenů k hodnocení změn v krajině v zahraničí	69
Teoretické a metodické práce	71
Sledování změn land cover/land use (vliv na biotopy a populace) na mapách středníměřítek a leteckých snímcích	72
Sledování změn od 18. století do současnosti	72
Sledování změn ve 20. století	77
Využívání historických katastrálních map a jejich písemného operátu	79
Písemné prameny a jiná data nekartografického původu	83
Obrazy, veduty, fotografie, duchovní rozměr krajiny	85
3.2. Využití a interpretace historických pramenů k hodnocení změn v krajině v České republice ..	86
Využití map zejména středního měřítku a leteckých snímků až po dálkový průzkum Země v posledním desetiletí	87
Využití topografických map pro multitemporální analýzy	88

Letecké snímky a kombinace různých map, včetně využití dálkového průzkumu Země	90
Sledování změn v průběhu 20. a počátku 21. století	92
Využití stabilního katastru a kombinace s dalšími prameny	94
Estetika a duchovní rozměr krajiny	96
Využití jiných než kartografických pramenů	98
Obrazy, fotografie a filmové plátno	99
Metodologické práce a práce shrnující výsledky výzkumných projektů	104
3.3. Shrnutí metody ekologické interpretace a využívání historických pramenů	105
4. Prameny vhodné pro ekologickou interpretaci	113
Kartografické a ikonografické prameny	114
Individuální mapové a obrazové prameny	115
Příklady vybraných individuálních kartografických pramenů	115
Naše srovnávací kartografické prameny	117
První vojenské mapování zvané Josefské (1763–1785)	118
Druhé vojenské mapování zvané Františkovo (1836–1852)	119
Třetí vojenské mapování (1874–1880)	120
Multitemporální letecké snímky a současné ortofotomapy	121
Stabilní katastr	123
Staré písemné prameny	126
Doprovodné písemné prameny k velkým souborům map a popisné katastry	127
Popisy k vojenským mapováním	127
Popisné katastry bez mapové složky	128
Písemný operát katastrů s mapovým operátem	128
Literární prameny	130
5. Tři různé krajiny s odlišným krajinným potenciálem, různá zpracování a využití starých pramenů k ekologické interpretaci. Případové studie Sokolovsko, Kladruby nad Labem a Novodvorská a Žehušicko	135
5.1. Sokolovsko – krajina s průmyslovým potenciálem	138
Území	138
Použité prameny a metoda práce	141
Sledované charakteristiky	143
Kontinuální ekosystémy	145
Prostupnost území jako součást vyhodnocení historických dat území	146
Srovnání analýzy krajiny vyplývající z hodnot získaných vektorizací indikačních skic stabilního katastru a využití hodnot land use a land cover získaných z písemného operátu stabilního katastru	148
Přírodní a socioekonomické charakteristiky zájmového území krajina Sokolovské hnědouhelné pánve a užšího okolí, bývalá zemědělská krajina s průmyslovým potenciálem, zejména uhelného hornictví	150
Potenciál horninový	153
Osídlení	163
Historická krajina Sokolovska první poloviny 19. století	164

5.2. Areál hřebčína Kladruby nad Labem – národní kulturní památka, krajina s kulturním potenciálem a téměř 500letým nezměněným způsobem využití	167
Území	167
Pramenný materiál, metoda a sledované charakteristiky	172
Přírodní a socioekonomická charakteristika zájmového území	181
Osídlení	187
Historická krajina Národního hřebčína Kladruby nad Labem	188
5.3. Kulturní krajina Novodvorská a Žehušická, krajina s potenciálem zemědělského hospodaření se zbytky komponované krajiny	189
Území	189
Použité prameny, metoda a sledované charakteristiky	190
Sledování změn krajinného pokryvu a dynamiky změn pokryvu lesní půdy	191
Přírodní a socioekonomické charakteristiky zájmového území	193
Osídlení	199
Historická krajina Novodvorská a Žehušická	200
6. Srovnání jednotlivých modelových území – rozdíly a podobnosti krajinných potenciálů sledovaných krajín	203
Charakteristiky krajinných potenciálů zájmových území	204
Souhrnný komentář	208
7. Závěr	213
8. Literatura	217